

rAntGroen

België - Belgique
P.B.
WILRIJK 1
8/5124

© Rudy Vansevenant

P106235 - Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen - januari - februari - maart 2016 - jaargang 15 nr. 57

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Guido Callaerts
Frans De Cortlaan 42
2610 Wilrijk
Afgiftekantoor Wilrijk 1

© Niels Schild

© Rudy Vansevenant

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, voorzitter
 en coörd. Beleidswerkgroep
 03/455 22 12 - 0477/33 23 30
 hugo.waeterschoot@scarlet.be

Erlend Hansen, secretaris
 03/457 46 99- erlend.hansen@skynet.be

Guido Callaerts, penningmeester, coörd.
 ledenadministratie en behaagactie
 Frans De Cortlaan 42, 2610 Wilrijk
 0468/12 33 36-callaertsguido@telenet.be

Rudi Leemans,
 conservator Groen Neerland
 03/828 43 16-rudolf.leemans@telenet.be

Tuur Wuyts, contactpunt Fort 7
 contact.fort7@zuidrand.be
 03/449 99 11- 0474/55 25 75
 arthurwuyts@telenet.be

Bob Gabriëls, webmaster
 bob.gabriëls@telenet.be

Lucy de Nave, bestuurslid
 03/237 99 52-lucy.denave@antwerpen.be

Nicole Boussemaere, bestuurslid
 013/30 85 47
 nicole.boussemaere@gmail.com

Maggy Troffaes, bestuurslid
 03/827 83 60-maggy.troffaes@skynet.be

Floris Van Volsem, bestuurslid
 03/455 23 05 -mariannejmm@gmail.com

Els Wynants, bestuurslid
 0497/42 74 29-wynantsels@gmail.com

Redactie rAntGroen

rAntGroenverantwoordelijke:
 Guido Van Boeckel
 03/455 01 27-redactie@zuidrand.be

Verslagen te zenden naar:
 Tuur Wuyts
 Mestdaghplein 15/4, 2610 Wilrijk
 03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be

Zuidrand.waarnemingen.be:
 Gilbert Van Ael
 03/827 05 10-gilbert.van.ael@telenet.be
 Veerle De Saedeleer,
 vee_saddler@yahoo.co.uk

Verdeling: Guido Callaerts
 contactgegevens: zie bestuursleden

Contact voor geleide wandelingen
 in Fort 7:
 Natuur: Tuur Wuyts
 03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be
 Monument: Philippe Vanhove
 03/825 02 43-philippevanhove@telenet.be

in Groen Neerland:
 Rudi Leemans - 03/828 43 16
 Groen.Neerland@zuidrand.be

**2016, laat ons toosten op meer natuurgebied in
 onze afdeling en op de inzet van de vele vrijwilligers
 die onze afdeling draaiende houden!**

In het eerste rAntGroen-nummer en de Lokale Algemene Vergadering van het afgelopen jaar hadden we 2015 aangekondigd als een jaar van uitdagingen en voorbereiding tot de mogelijke aankoop van nieuwe gebieden. Wel ... dit is absoluut bewaarheid geworden. Het OCMW van Antwerpen heeft een aantal van haar eigendommen in het uitstalraam gezet waaronder het bekende **Uilenbos** en omgeving **te Hove**. Een uitdaging van jewelste want het gaat hier om bijna 20 ha zeer waardevolle natuur met een Europees statuut. Maar daar staat natuurlijk een groots prijskaartje tegenover en het woord **GROOTS** mag je dan ook letterlijk nemen. Jaren hebben we als afdeling gespaard om natuur-aankopen te kunnen realiseren

en regelmatig hebben we buurafdelingen hierbij geholpen. Nu is het onze beurt en eerlijk gezegd we kregen hierbij ontzettende motiverende steun van Natuurpunt Mechelen, de gemeente Hove en het Landschapspark Zuidrand. Deze laatste diende recentelijk met en voor ons een dossier in voor een belangrijke financiële ondersteuning in het kader van het Strategisch Plan Vlaanderen. Deze drie partners samen met onze afdeling en een lokale filantroop hebben dan ook alles uit de kast gehaald de laatste weken om de planning voor de financiering van een aankoop in 2016 rond te krijgen. En hierbij gaat het niet enkel over het Uilenbos en zijn bijzondere natuurwaarden, maar ook over een minstens even groot landschappelijk waardevol agrarisch gebied met 2 historische hoeves. We hopen dan ook dat de subsidieaanvraag bij Vlaanderen wordt goedgekeurd (wordt even duimen) zodat we kunnen toosten en samen met de partners dit prachtige gebied kunnen vrijwaren, strevend naar een mooi evenwicht tussen natuur, landbouw en zachte recreatie in deze belangrijke groene open ruimte in de zuidoosthoek van onze afdeling. Je leest hierover meer in het volgende nummer van rAntGroen..

Een prachtig vooruitzicht dus voor 2016 temeer omdat er ook kleinere aankoopprojecten lopen te Edegem en te Wilrijk. Vele uitdagingen die nog veel centen zullen vergen, waarvoor we dan ook een steuncampagne zullen lanceren in 2016. Laat ons hopen dat dit even goed bubbelt als het glas dat we heffen op deze realisaties.

Je gelooft het misschien niet maar dit alles deed geen afbreuk aan de **volle portefeuille aan wekelijkse afdelingsactiviteiten** rond natuurstudie, cursussen, werkgroepen, natuurbeleving, lokale gemeentelijke educatie en niet in het minst het beheer van Fort 7 en Groen Neerland, die we dit jaar aanboden en afwerkten. Dit kon enkel door de medewerking van vele, vele medewerkers: ervaren gidsen, onverdroten beheerders, inspirerende cursusbegleiters, een ploeg gedreven "inventariseerders"...

Maar ook op de achtergrond waren velen actief. Denk maar aan de 4 prachtige rAntGroen-nummers die verschenen, de planning van de activiteiten kalender, de vele bestuurtaken, het onderhoud van ons lokaal en ga zo maar door... . Het is op en dankzij deze mensen dat onze afdeling draait en u een mooi palet aan activiteiten krijgt aangeboden EN de natuur verder wordt uitgebouwd in onze afdeling.

Vandaar mijn oproep om het glas te heffen op hen die dit mogelijk maken, allen vrijwilligers... jullie zijn echt van onschatbare waarde en we rekenen ook in 2016 op jullie medewerking. Als dank nodigen we jullie persoonlijk uit voor onze **Lokale Algemene Vergadering op zaterdag 6 februari** waar we even 2015 overlopen en de uitdagingen en verwachtingen voor 2016 voorstellen (zie verder in dit nummer). Jullie komen toch ook want die dag lichten we een tipje op van de sluier rond het Uilenbos en het nieuwe aankoopfonds.

Een gezond en natuurvriendelijk 2016 !

Hugo Waeterschoot, voorzitter

Omslagfoto: Roodborstje © Rudy Vansevenant
 Foto's p.2: boven: Grote zilverreiger © Niels Schild- onder: Boomklever © Rudy Vansevenant

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:
BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening **BE56 2930 2120 7588 BIC: GEBABEBB** van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen".

Iedereen is welkom op alle wandelingen. Honden zijn niet toegestaan op onze activiteiten.
De gids/leiding treedt op als educatieve begeleider van Natuur- en Milieueducatie Natuurpunt.

- kostendelend vervoer (7 eurocent/km)
wordt op de afspraakplaats georganiseerd

- kindvriendelijke tocht

- inschrijven/aanmelden noodzakelijk

- in samenwerking met vogelwerkgroep Ardea

1 = slentertocht
2 = kleine makkelijke afstand
3 = stevige maar niet moeilijke wandeling
4 = stevige en moeilijke wandeling

1 = algemene tocht
2 = natuurthematocht
3 = specialisatie voor iedereen
4 = determinatietocht

Zondag 3 januari - 14.15 u.

Nieuwjaarswandeling op Fort 7 + boekenverkoop

Een frisse neus halen door een flinke wandeling op Fort 7, is dat geen goed idee om 2016 in te zetten?

Aarzel niet en kom goed gemust naar dit stukje natuur om bekenden van Natuurpunt een goed jaar te wensen.

We koppelen aan deze activiteit ook een gelegenheid om boeken over de natuur te kopen voor een prikje!

De te verkopen boeken moeten vooraf binnengebracht worden (zie afzonderlijk bericht).

Tenslotte is er na de wandeling nog gelegenheid om iets warmes of fris te drinken.

Afspraak: om 14.15 u. aan de ingang van Fort 7 - Legerstraat, 40 te Wilrijk. (spandoeken van Natuurpunt aan beide zijden van de ingang)

Mee te brengen: kleding en schoeisel aangepast aan de weersomstandigheden. Ook een verrekijker kan nuttig zijn.

Gidsen: Lucy de Nave - 03/237 99 52

Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32

Tuur Wuyts - 03/449 99 11 - 0474/55 25 75

Zondag 10 januari - 8.30 u.

Nieuwjaar-vogelexcursie ... of Jenevertocht

Onder het motto goed begonnen is half gewonnen gaan we 2016 in met onze bekende jenevertocht.

De ene Rudy (Vansevenant) begeleidde vorig jaar voor de laatste keer deze tocht. Toen stond de jaargang al op 26. Bedankt Rudy voor zoveel gedreven inzet en mooie momenten samen!

We zullen je zeker missen, maar...de andere Rudy zal je zeker met veel goesting vervangen!

Zoals gebruikelijk toasten we deze keer ook weer op een nieuw en boeiend natuur(punt)jaar.

Het programma van deze vogelspeurtocht houden we nog even in beraad. Bezoeken we weer de klassieke plaatsen op Tholen en langs de Oesterdam of kijken we nog eens uit naar het ganzenrijke Yerzeke moer?

In functie van waarnemingen en het weer bezoeken we alleszins enkele leuke vogelplekken.

Bij de te verwachten vogels horen zeker allerlei ganzen, eenden, steltlopers, af en toe een roofpiet en wie weet ook nog eens Sneeuwgorst.

's Middags zorgen we voor een gezellige plek waar we naast een drankje zeker ook een kom warme soep kunnen bekomen.

Luc en Rudy verwelkomen je dan ook graag op deze toffe uitstap met een natje en een droogje. Je komt toch ook?

Afspraak: om 8.30 u. op **de parking aan 't Spant**, Boomsesteenweg 333 Wilrijk; einde ter plaatse rond 17.00 u.

Mee te brengen: picknick, kijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, stevig schoeisel en bij regenweer laarzen.

Gids: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09

Leiding: Rudy Vancleuvenbergen - 03/464 05 57

(enkel 's avonds)

rudy.vancleuvenbergen@skynet.be

© Rudy Vansevenant

Zondag 17 januari - 14.00 u.

Monumentenwandeling op Fort 7

We volgen vandaag het winterparcours. De bladeren zijn van de bomen waardoor we een onbelemmerd zicht hebben op dit (ex-)militair bolwerk. We besteden deze namiddag bovendien bijzondere aandacht aan een aantal specifieke bovengrondse militaire structuren die door de begroeiing tijdens het zomerseizoen moeilijk waar te nemen zijn. Wist je bijvoorbeeld dat er ook loopgraven waren op het Fort en je deze nog steeds kan waarnemen? Veel van deze structuren werden na de eerste wereldoorlog doorgevoerd om het Fort aan te passen aan de gewijzigde militaire behoeften.

Meebrengen: stevig schoeisel en een zaklamp.

Leiding: Philippe Vanhove

Gidsen: historische gidsenploeg

© Rudy Vansevenant

16 - 17 januari

INBO Waterwildtellingen winter 2015

Elke winter organiseert het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) zes watervogeltellingen in Vlaanderen: de midmaandelijke watervogeltellingen

Bij elke telling worden alle aanwezige watervogels geteld in zoveel mogelijk gebieden. Hiermee wordt informatie verzameld over aantallen, verspreiding, numerieke trends en habitatkeuze van overwinterende watervogels in Vlaanderen. Het project draagt bij tot het internationaal monitoringproject "International Waterbird Census".

De tellingen in de ARDEA regio staan open voor alle belangstellenden. Een telling duurt gewoonlijk een uurtje. Kom eens mee kijken naar de watervogels in een gebied naar keuze. Je kan steeds aansluiten na contact met de verantwoordelijke teller van het gebied die je het uur en de juiste plaats van vertrek zal mededelen.

Zaterdag 23 januari - 20.00 u.

Winteravond: de wonderlijke wereld van de alpenflora

Vanavond nemen we je graag mee op ontdekkingsreis naar de wonderlijke wereld van de alpenflora.

We starten met een stukje geologie over het ontstaan van het gebergte om dan te ontdekken hoe deze bergen stilaan bevolkt worden door planten. Iedereen die in de zomer wel eens een bergwandeling maakte, herinnert zich hoe mooi de alpenweiden zijn met hun kleurenpracht. Toch is het klimaat er guur: het is er koud; er is eeuwige sneeuw; de zomers zijn kort; de bodem is er rotsig en onvruchtbaar; de wind droogt uit. Hoe de alpenflora deze uitdagingen overleeft, dat vormt de rode draad doorheen ons verhaal. We gaan ook verder in op de wijze van voortplanting. Daarnaast staan we even stil bij zeer typische alpenbloemen, alsook bij giftige en eetbare soorten. Doelstelling is om te genieten van de pracht van deze flora, die een wereldje op zich vormt en ons blijft verbazen als we de geschiedenis, de herkomst en de aanpassingswijzen voor ogen houden.

De spreker vanavond, Hilde Stoffelen, is lid van onze afdeling en reeds van jongs af gebiologeerd door de alpenflora. Ze verzamelde tijdens haar vele bezoeken aan ondermeer Wallis heel

Telgebieden

Hobokense Polder: andre.van.langenhove@telenet.be
0486/82 68 22

Waterlink Aquafin: peter.bastiaensen@gmail.com of
Joris Van Reusel - 0486/83 62 34

Fort VII, Fort VIII en Schoonselhof: peggy.beers@telenet.be
0485/52 81 25

Forten V, en VI: marc.hofman3@telenet.be
03/448 30 68 - 0494/56 01 07

Park Kielse Vest: jan_de_bie@telenet.be
0479/97 67 03

wat beeldmateriaal; vanavond krijg je de unieke gelegenheid om het beste hiervan te zien!

Plaats: Districtshuis, Bist 1 te Wilrijk (kleine bijdrage in de onkosten)

Aanvang: 20.00 u.

Spreker: Hilde Stoffelen

Begeleiding: Rudy Van Cleuvenbergen - 03/ 464 05 57

(enkel 's avonds)

Tuur Wuyts - 03/ 449 99 11

Lucy de Nave - 03/ 237 99 52

Verzekering: ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: de algemene prijs is 20 euro. Studenten betalen 18 euro. Alle gezinsleden tot en met 12 jaar gaan gratis mee indien vergezeld van ouders.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens.

Annulatie bij autobustochten: leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10 % van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25 % van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25 %.

Zaterdag 23 januari - 9.30 u.

16e Belgische Vogeldag

Een nationale feestdag voor vogelaars, en dat in onze achtertuin! Het programma voor de editie 2016 oogt bijzonder aantrekkelijk, ten bewijze daarvan deze kleine greep uit de lezingen en presentaties.

Adembenemende vogelfotografie in Scandinavië (Jari Peltomaki, Fin) - Herkenning en trek van de oostelijke Gierzwaluw (Lyndon Beardsley) - Eckhart Kuijken over het belang van België voor de Kleine rietgans - Een zenderproject met Vale pijlstormvogels - De Flinterstar: olieramp vermeden? (Vogelbescherming) - De impact van de klimaatwijziging op trekkende vliegenvangers (Christian Booth, NL) - Magnus Rob (NL, P, UK) over de ontdekking van de Omani uil - Het Halsbandparkietenonderzoek in Vlaanderen - De impact van hoogspanningslei-

dingen voor trekvogels - Batumi Raptor Count (een update) - Mobiel waarnemingen invoeren via Obs Map Speech - Wat te tellen in 2016? - de Vogelquiz (door Stijn Baeten) én natuurlijk het fameuze Vogeljaaroverzicht door Gerald Driessens. En ook nog de Vogelbeurs...

Te veel om te onthouden maar toch niet te missen voor elke (amateur-)vogelkijker, -onderzoeker, -fotograaf of -liefhebber! Deelnemers komen zelfstandig naar de UA. Er zijn dranken en broodjes verkrijgbaar. Raadpleeg vooraf zeker de website van Natuurpunt voor exacte programmatie en praktische details.

Contact: Joris Van Reusel - 0486 / 83 62 34 - info@jupiter24.be

Zondag 31 januari - 7.45 u.

Bustocht naar Zeeland en Zuid-Holland

Een winter is geen winter als we geen vogels gaan kijken in het Deltagebied. De Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden zijn in de winter een vogelparadijs met groepen ganzen, veel trekvogels, waadvogels en kustvogels. Onze jaarlijkse bustocht is een klassieker die de tand des tijds moeiteloos doorstaat ... We gaan weer op zoek naar vogels in het noordelijk deel van Zeeland en zuidelijk deel van Zuid-Holland. Waar juist, dat zullen de voorbereidingen moeten uitwijzen. Brouwersdam, de verbinding tussen de twee betrokken Nederlandse provincies, is de enige zekerheid. De Brouwersdam is al jaren bekend bij vogelaars van binnen- en buiten de grenzen. Hier kan je bijzondere soorten waarnemen zoals bv. Zeekoeten, diverse duikers, Eidereenden of misschien zelfs een IJseend. Bij de spuisluis zijn altijd wel steltlopers als Scholeksters, Steenlopers of Paarse strandlopers te zien en meestal ook zeehonden. Kortom: een bijzonder fascinerende vogelwereld die hier te bewonderen is. Voorts maken we nog een keuze uit andere goede vogelgebieden zoals de Polders van Goedereede, de Kwade hoek, Zonnemeire, Prunjepolder, enz. Op de akkers en de weilanden speuren we naar Kleine en Wilde Zwaan, Kol-, Toendrariet-, Brand- en Rotgans en de Goudplevier. De fijnproevers hopen op de Roodhalsgans of een andere zeldzaamheid. Hoe kouder, hoe beter! Want des te groter wordt de kans om een zeldzaamheid te zien! Een warme bus

zal ons beschermen tegen de koude en de wind. Iedereen die van vogels houdt en zin heeft in een winterse wandeling met halverwege een lekkere kop snert in een cafeetje is van harte welkom. Schrijf tijdig in en zorg voor een dikke jas of extra trui.

Afspraak: om 7.45 u. stipt aan de Bist te Wilrijk of om 07.55 u. aan zwembad Sorghvlied te Hoboken.

We zijn terug ten laatste om 19.00 u.

Wie mee wil stort voor 21 januari € 20/persoon. Jongeren tot 12 j. gaan gratis mee en studenten betalen € 18. Gezinnen betalen nooit meer dan € 60. Gelieve het bedrag over te schrijven op rekening **BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22** van Natuurpunt Zuidrand met vermelding van de namen van de deelnemers en een telefoonnummer (liefst gsm).

Meebrengen: verrekijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, warme regenvrije kledij en schoeisel, picknick en enkele euro's voor soep en/of drank.

Gids: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09

luc.vanschoor@scarlet.be

Leiding: Walter Van Spaendonk - 03/480 54 24 - 0479/98 57 77

walter.van.spaendonk@skynet.be

Zaterdag 6 februari - 19.00 u.

LAV

zie verder in dit nummer

Zondag 7 februari - 13.00 u.**Vogelgebieden van Antwerpen LO tot Saeftinghe**

Voor menig vogelkijker in het Antwerpse vormen de verschillende waterrijke natuurgebieden op de Waaslandse linkeroever vrijwel een vogelrijke speeltuin binnen handbereik. Tussen Antwerpen Linkeroever en het Verdrongen Land van Saeftinghe is er in elk seizoen wel wat moois waar te nemen. In het winterseizoen zijn de aantallen watervogels hier zoals overal het grootst. Tal van soorten ganzen, eenden en steltlopers vinden hier rust- en foerageergebieden. Dit allegaartje wordt verder aangevuld met roof- en zangvogels en van tijd tot tijd ook met een leuke zeldzaamheid. We hopen vanmiddag dan ook naast de grote aantallen ook één of andere dwaalgast als kers op de taart te zien te krijgen.

Tijdens de tocht die ons leidt langsheen o.a. Doelpolder Noord en het Paardenschor staan we zeker ook even stil bij de achter-

grond van de recente en imposante natuurontwikkelingswerken. We eindigen de tocht net voor de schemering op de dijk van Saeftinghe om hier de schare ganzen en kiekendieven te aanschouwen die in het Verdrongen Land hun slaapplek opzoeken. Inschrijven is niet verplicht maar vooraf je komt melden is prettig. En wie kan autorijden mag het zeker vooraf laten weten. Mail naar ardea@hobokensepolder.be.

Afspraak: om 13.00 u. aan 't Spant (parking Boomssesteenweg 333, 2610 Wilrijk). Einde omstreeks 17.30 u. ter plaatse.

Meebrengen: vogelkijker en telescoop, vogelgids, fototoestel, aangepaste warme kledij (zoals bv een berenmuts).

Gids: Wim Roelant - 0477/34 07 21

Leiding: Joris Van Reusel - 0486 /83 62 34

Zaterdag 13 februari - 9.00 u.**Ankona**

zie verder in dit nummer

Zondag 14 februari - 14.00 u.**Voorjaarswandeling in Fort 7**

Op Valentijnsdag halen we een frisse neus op Fort 7 en gaan we op zoek naar de prille tekenen van de er opnieuw ontluikende natuur. Er is geen betere manier om deze namiddag met je geliefde door te brengen :-)) maar ook singles zijn heel hartelijk welkom!

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 17.00 u.

Mee te brengen: stevig schoeisel of laarzen (we wandelen op aarde en in 't gras), eventueel regenkledij en verder je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding en gidsen:

Lucy de Nave 03/237 99 52 - 0485/71 73 48

(GSM nummer is enkel op de dag zelf bereikbaar)

Nicole Boussemaere 0494/71 59 32

Zaterdag 20 februari - 13.30 u.**Mossenwandeling in Fort 5**

Mossen is een onderwerp dat niet zo dikwijls aan bod komt tijdens onze algemene activiteiten. Vandaag leert Lydia, een uitstekend mossenkenner, ons een heleboel over deze sporenplanten. Heb jij al gehoord van Sikkelerretje, Puntmos, Rimpelmos, Dikkopmos? Neen? Blijf dan niet in je luie stoel zitten, trek je warme jas en sjaal aan en kom kijken naar de wonderde wereld van de mossen!

Afspraak: om 13.30 uur aan de kerk Heilige Familie aan het Kerkplein te Edegem (dit is een zijstraat van de Prins Boudevijnlaan). Einde is voorzien omstreeks 16.00 uur ter plaatse.

Mee te brengen: eventueel veldgids, fototoestel, loepje.

Gids: Lydia Peeters

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52 - 0485/71 73 48

(GSM nummer is enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zaterdag 20 februari - 14.00 u.**Monumentenwandeling op Fort 7**

We volgen vandaag het winterparcours. De bladeren zijn van de bomen waardoor we een onbelemmerd zicht hebben op dit (ex-)militair bolwerk. We besteden deze namiddag bovendien bijzondere aandacht aan een aantal specifieke bovengrondse militaire structuren die door de begroeiing tijdens het zomerseizoen moeilijk waar te nemen zijn. Wist je bijvoorbeeld dat er ook loopgraven waren op het Fort en je deze nog steeds kan

waarnemen? Veel van deze structuren werden na de eerste wereldoorlog doorgevoerd om het Fort aan te passen aan de gewijzigde militaire behoeften.

Meebrengen: stevig schoeisel en een zaklamp.

Leiding: Philippe Vanhove

Gidsen: historische gidsenploeg

Donderdag 25 februari - 19.30 u.

Minicursus varens (theorieles)

Varens zijn in tegenstelling tot de andere sporendragende organismen en tot wat de meeste mensen denken helemaal geen moeilijke groep om op naam te brengen. Op één soort na, kan je ze bovendien makkelijk met het blote oog herkennen. Meer nog, varens kom je wel ongeveer overal tegen, ze vertellen je veel over de bodem en ze zijn ook voor het beheer een niet onbelangrijke indicatorgroep.

Geen excuses dus om niet iets meer te weten te komen over deze quasi fossiele plantengroep!

Vanavond tonen we je in de IJsvogel een korte inleidende presentatie waarbij we de belangrijkste kenmerken en voorkomen van varens de revue laten passeren. Om alles wat meer realistisch te maken hebben we wat herbarium materiaal mee en kan je de meest voorkomende soorten even van erg dichtbij goed bekijken.

We vervolgen deze theorieles met 2 praktijklessen: een eerste tijdens een prachtige voorjaartocht in de Ardennen op zaterdag 30 april (zie aankondiging bustocht naar de Hermetonvallei) en een tweede op woensdag 11 mei om 19.30 u. op Fort 7.

Afspraak: om 19.30 u. (tot 22.00 u.) in Lokaal de IJsvogel op Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk.

Meebrengen: loep indien de bezitter ervan.

Kostprijs: € 5 (inclusief een afdruk van de presentatie en kenmerken van varens).

Gids en Leiding: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30
hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag 27 februari - 14.00 u.

Samen natuurkastjes maken

Vandaag organiseren we een gezellige namiddag rond het maken van verschillende natuurkastjes: bijenhôtels, uilenkasten en vogelhuisjes. Juist op tijd want de lente komt eraan.

Zowel groot als klein kan vandaag zijn eigen bijenhotelletje maken. Je kan er ook eentje zelf vullen en aankopen. Ook vogelhuisjes kan je vandaag maken voor eigen gebruik. De stadsboerderij zorgt voor een kundige begeleiding. De bijdrage hiervoor is vrij te bepalen en de opbrengst hiervan dient om nieuwe natuurgebieden aan te kopen in de regio.

Voor de groten ligt er een andere uitdaging te wachten: het samenstellen van uilenkasten en een groot bijenhotel. Er zullen mensen van vogelwerkgroep Ardea aanwezig zijn om het maken van de uilenkasten in goede banen te leiden.

In onze regio zijn sommige uilensoorten bedreigd en deze willen we een handje helpen (Kerkuil, Steenuil). Deze kasten zullen op de geschikte locaties worden opgehangen.

Ons lokaal de IJsvogel zal dus gans de namiddag open zijn voor de knutselaars (en kijklustigen) en er kan tevens een drankje genuttigd worden aan democratische prijzen.

Benodigheden: wie kan brengt een hamer en snoerloze boormachine mee en boortjes van dia. 3 tot en met 8. Wie een wipzaag heeft mag die ook altijd meebrengen.

Afspraak: om 14.00 u. op Fort 7 Legerstraat 40 2610 Wilrijk voor een woordje uitleg en dan kunnen we starten.

Kosten: 1 euro inkom, vrije bijdrage voor klein bijenhotel en/of vogelhuisje.

Begeleiding: Eddie Schild.

Graag vooraf inschrijven op eddie.schild@scarlet.be

Vrijdag 4 maart - 20.00 u.

Winteravond: waarnemingen.be

Nooit hebben we zo'n succes verhaal gezien als het lanceren van waarnemingen.be. Heb je die start gemist en weet je niet goed hoe eraan te beginnen, dan moet je komen. Heb je de start met wat vertraging genomen en sputtert er nog een en ander, dan moet je komen. Ben je een geroutineerde waarnemingen.be gebruiker dan moet je ook komen, al was het maar als referentie en vragensteller en "beantwoorder".

Iedereen die al eens in de natuur rondstruint, neemt in meer of in mindere mate nota's van wat er te zien is. Waarnemingen.be kan u daarbij helpen. Het is veel gemakkelijker. Er wordt ook veel meer en nauwkeuriger genoteerd. Maar vooral, iedereen, zowel amateur als professional, kan er gebruik van maken, de moderne solidariteit zoals we die kennen op Wikipedia, Google en andere. De databank waarin al die gegevens worden ondergebracht

wordt beheerd door Natuurpunt. Wouter Vanreusel is daarbij de dirigent, hij zal het grootste deel van deze avond verzorgen.

Vogels en planten zijn natuurlijk de klassiekers, maar ook "zorgers", amfibieën, insecten, vieze beestjes en nog veel meer kan je kwijt in waarnemingen.be.

Wat de voorzorgen zijn, die genomen worden tegen misbruiken tegenover zeldzaamheden, ook dat zal Wouter uitleggen. Dat geldt ook voor de enorme inspanningen die geleverd worden om de kwaliteit op een behoorlijk peil te houden.

Heb je een smartphone, dan zit je goed. Uw waarnemingen onderweg invoeren gaat dan als een fluitje van een cent en met veel minder huiswerk. Voor elke "familie" van smartphone (iPhone, Android, Windows) is er een app. Ze kunnen alle drie besproken worden.

Het is gekend dat onze plantenwerkgroep in het seizoen iedere maandagavond op streeptocht gaat. Die waarnemingen worden met verenigde krachten ingevoerd. Walter Van Spaendonk maakt nadien gebruik van de exportfunctie en aan de hand van een beetje eigen software maakt hij er de gekende Excel-tabellen van. Ook dit proces zal worden toegelicht.

Als je met bepaalde vragen zit, mail ze dan naar Walter, dan kunnen we die wat voorbereiden en op de avond beantwoorden.

Deze avond krijgt een label "cursus", hij komt daarmee ook op het actief van Natuurpunt CVN.

Plaats: lokaal de "IJsvogel" op Fort 7 - Legerstraat, 40 te Wilrijk.

Spreeker: Wouter Vanreusel

Leiding: Walter Van Spaendonk – 03/480 54 224

walter.van.spaendonk@skynet.be - 0479/98 57 77

Aanvangsuur: 20.00 u. - einde: 22.30 u.

Kostprijs: slechts € 2, koffie of thee inbegrepen.

Kleine zilverreiger ©Rudi Debruyne

Zaterdag 5 maart - 8.00 u.

Vogels kijken in de achterhaven

van Zeebrugge en de Uitkerkse Polder

De achterhaven van Zeebrugge en de Uitkerkse Polder zijn van cruciaal belang voor heel wat trekvogels. Tijdens hun marathonvlucht van soms wel duizenden kilometers vinden ze hier een deugddoende stop-en pleisterplaats om te verpozen en hun vetreserves aan te vullen. Sommigen blijven maar even, anderen brengen er heel de winter door. Op zich al een goeie reden om ook in dit seizoen een dagje aan zee mee te maken! In deze periode van het jaar maken we ook kans om al enkele vroege zomergasten te observeren zoals grutto en zomertaling. In de voormiddag bezoeken we de achterhaven van Zeebrugge en in de namiddag trekken we naar de Uitkerkse Polder. Weer of geen weer, de gezonde zeelucht is gegarandeerd!

Het is verplicht om op voorhand in te schrijven via een e-mail naar Marnix. Zo kunnen kandidaat deelnemers met vervoersproblemen zeker mee.

Afspraak: vertrek om 8.00 u aan het viaduct tegenover 't Spant, Boomsesteenweg 333 in Wilrijk. Kostendelend rijden aan 7 cent/km. Einde om 18.00 u. ter plaatse.

Mee te brengen: laarzen of stevige wandelschoenen, verrekijker (evt. telescoop), fototoestel, vogelgids en lunchpakket.

Gids: Marnix Lefranc - 0499/23 01 91

marnix.lefranc@telenet.be

Leiding: Joris Van Reusel - 0486/83 62 34

info@jupiter24.be

Zondag 13 maart - 14.00 u.

Een combinatie van natuur en kunst in het Middelheimmuseum

Het Middelheimmuseum ligt sinds 1950 in het Antwerpse Middelheimpark. Dit openluchtmuseum werd in de loop der jaren opmerkelijk uitgebreid. In een bijzondere setting biedt het openluchtmuseum een boeiend overzicht van meer dan honderd jaar beeldende kunst. Tot op vandaag blijft de collectie van het museum groeien met aankopen. Na een grondige metamorfose ging het vernieuwde museum eind mei 2012 weer open. Het museumterrein werd met 5 ha uitgebreid. Maggy Troffaes, natuurgids in onze afdeling en tot voor haar pensionering werkzaam in het museum, nodigt ons hier vandaag uit op een wandeling die natuur en kunst perfect combineert. Na-

dien kunnen we nakletsen in de gezellige cafetaria of bij mooi weer op het terras buiten.

Afspraak: om 14.00 uur aan de ingang van het Middelheimmuseum, Middelheimlaan 61, Antwerpen. Einde van de wandeling om 16.00 uur ter plaatse.

Mee te brengen: fototoestel, loepje

Gids: Maggy Troffaes

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52 - 0485/71 73 48

(GSM nummer is enkel op de dag zelf bereikbaar)

12 - 13 maart

INBO Waterwildtellingen winter '15/'16

Zie ook aankondiging januari.

Telgebieden

Hobokense Polder: andre.van.langenhove@telenet.be
0486/82 68 22

Waterlink Aquafin: peter.bastiaensen@gmail.com of
Joris Van Reusel - 0486/83 62 34

Je kan steeds aansluiten na contact met de verantwoordelijke teller van het gebied die je het uur en de juiste plaats van vertrek zal mededelen.

Fort VII, Fort VIII en Schoonselhof: peggy.beers@telenet.be
0485/52 81 25

Forten V, en VI: marc.hofman3@telenet.be
03/448 30 68 - 0494/56 01 07

Park Kielse Vest: jan_de_bie@telenet.be
0479/97 67 03

Zaterdag 19 maart - 8.00 u.
Start vogeltrekten op de trektelpost
Hobokense Polder

foto: Kathy De Lange

Hoe meer je er naar kijkt, hoe mooier het wordt. Zo gaat het ook met trekvogels. Nog steeds is de wetenschap niet helemaal rond met dit unieke en wonderlijke fenomeen dat zich twee keer per jaar wereldwijd voordoet en waar wij – geheel gratis bovendien – ook in Antwerpen-zuid getuigen van kunnen zijn en er met open mond naar mogen staan kijken. Buizerds die in bellen vliegen, honderd aalscholvers die in een vée passeren, een strakke streep van eenden aan de horizon, een front van honderden vinken dat boven je kop scheert, een choreografisch bewegend stel zwanen dat laag over de Schelde glijdt, een reflecterende wolk steltlopers die de hemel doet bewegen, een klad Kieviten die als feestelijke confetti over je heen dwarrelt, een eenzame valk die als een pijl door de lucht schiet... Allen op weg naar hun thuisgebieden in het noorden.

De Scheldedijk biedt een open zicht om al dit moois goed te kunnen zien. Ervaren trektellers als Luc en Walter halen er zelfs de kleinste zangvogeltjes uit de lucht, soms puur op het gehoor. Iedereen, van leek tot kenner, is er altijd welkom om mee te helpen kijken, tellen en noteren. Soms komen we er echt ogen en handen te kort! Het is een zeer leerrijke en plezierige activiteit die niet enkel regelmatig heel verrassende

waarnemingen oplevert, maar ook gegevens voor de wetenschap. Dat kan tellen!

Let op: vanaf dit voorjaar wordt de telpost enkel in de week-ends zeker bemand (alle week-ends van zaterdag 19 maart tot zondag 1 mei). Zo het weer toch gunstig zou zijn voor trek gedurende de weekdagen, kunnen bijkomende teldagen worden ingericht. Dat wordt dan aangekondigd op de ARDEA-blog. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het trektellen ook tot na 12 uur uitlopen.

Via de website Trekten.nl kan iedereen 's avonds al de telresultaten volgen.

Meebrengen: verrekijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, (warme) drank, plooiestoeltje

Leiding: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09
 Walter De Weger - 0495/23 77 10

Zondag 20 maart - 14.00 u.
Monumentenwandeling op Fort 7

We volgen vandaag het winterparcours. De bladeren zijn van de bomen waardoor we een onbelemmerd zicht hebben op dit (ex-)militair bolwerk. We besteden deze namiddag bovendien bijzondere aandacht aan een aantal specifieke bovengrondse militaire structuren die door de begroeiing tijdens het zomerseizoen moeilijk waar te nemen zijn. Wist je bijvoorbeeld dat er ook loopgraven waren op het Fort en je deze nog steeds kan waarnemen? Veel van deze structuren werden na de eerste wereldoorlog doorgevoerd om het Fort aan te passen aan de gewijzigde militaire behoeften.

Meebrengen: stevig schoeisel en een zaklamp.

Leiding: Philippe Vanhove

Gidsen: historische gidsenploeg

© Rudy Vansevenant

Zondag 20 maart - 13.30 u.
Verrassingswandeling

Het is soms moeilijk vooruit te weten welke gebieden in bepaalde periodes interessant zijn. Wanneer zullen de lentebloei-ers er in hun mooiste kleedje bij staan, welke vogel wordt juist ergens veelvuldig gespot, enz. Daarom proberen we een nieuwe formule. We gaan met zijn allen gezellig wandelen op zoek naar planten, vogels, mossen en meer. Vermits er steeds op onze tochten veel ervaren natuurkenners aanwezig zijn zal het gidsen geen probleem zijn, want ieder kan indien zij of hij wenst zijn kennis naar voor brengen. Een week voordien wordt bepaald waar we naartoe gaan. Wie dat wenst kan dan de leiding opbellen (op het vaste nummer) om te weten waar de wandeling plaats heeft. Anders kom je gewoon naar de Bist en je laat je verrassen.

Afspraak: we vertrekken om 13.30 u. aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer) en eindigen om ongeveer 16.30 u. ter plaatse. Wie rechtstreeks naar het gebied wil rijden kan de leiding contacteren.

Mee te brengen: loepje, verrekijker, veldgidsen, fototoestel, stevig schoeisel en aan het weer aangepaste kledij.

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52 - 0485/71 73 48
 (GSM nummer is enkel op de dag zelf bereikbaar)

Paasmaandag 28 maart - 9.30 u.

Voorjaarsflora in het Uilenbos te Hove

Op deze paasmaandag zetten we ons beste beentje voor. We bezoeken het Uilenbos te Hove. Dit bos is het verlengde van het bos van Moretus te Boechout, maar eigenlijk is het Hovese deel veel mooier en origineler. Het is ondertussen geen publiek geheim meer dat Natuurpunt dit bos wil overnemen van het OCMW van Antwerpen die dit waardevolle natuurgebied op haar verkooplijstje had gezet. Vandaag kan je dan ook zelf vaststellen dat dit gebied "heel wat te bieden heeft". In deze periode tooit het bos zich weelderig met voorjaarsflora, zijn

de eetsporen van reeën overal terug te vinden, roffelen de spechten en bakken de Boomklevers met veel lawaai hun territorium af. Het Uilenbos bestaat uit droge zanderige delen met eik en grootse beuken maar ook uit broekbossen met els en esdoorn. Terwijl de meer interessante vogelsoorten en de reeën zich in de drogere delen schuilhouden, komt de voorjaarsflora het meeste voor in de broekbossen. Als het seizoen juist zit mag je je verwachten aan witte tapijten van Bosanemonen en gele van het Speenkruid, bijna onzichtbaar en verscholen Muskuskruid maar ook de ranke verschijning van sleutelbloemen en Salomonszegel. Zonder meer in onze streek de mooiste voorjaarsflora. We vertrekken relatief vroeg vandaag precies omdat we dan meer kans hebben om wat reeën te zien... al moet je daar natuurlijk altijd

© Rudy Vanssevenant

Zondag 3 april - 14.00 u.

Natuurwandeling op Fort 7

Daar is ze dan, de langverwachte lente en hoewel we nog aprilse toestanden kunnen verwachten gaan in deze periode ook de eerste planten uitlopen. Samen gaan we op zoek naar de prachtige voorjaarsbloeiers zoals Gulden sleutelbloem, Daslook en Hondsdraf die genieten van de eerste zonnestralen onder een nog vrijwel kaal bladerdek. Vogels zoals Winterkoning, Tjiftjaf, Roodborst en Zwartkop laten zich in deze periode duidelijk horen.

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van

wel wat geluk mee hebben.

Afspraak: maandag 28 maart om 9.30 u. aan het waterzuiveringsstation op de Lintsesteenweg tussen Hove en Lint (iets voor de modelhoeve vanuit de richting Hove)

Meebrengen: goede stapschoenen en laarzen als het geregend heeft. Verrekijker indien de gelukkige bezitter.

Leiding en gidsen: Gerda De Gheselle en

Hugo Waeterschoot - 03/455 22 12

hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag 9 april - 14.00 u.

Struisbeekvallei

Een wandeling van 6 km door de groene Antwerpse stadstrand, langs de Struisbeek, door plantsoenen en parken, langs de Fort6 gracht, doorheen het natuurreservaat Groen Neerland, langs weilanden, ...

De natuurgebieden variëren van piepjong - Groen Neerland - tot eeuwenoud - het Ferrarisbosrelict Mariënborgh.

Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 17.00 u.

Mee te brengen: stevig schoeisel of laarzen (we wandelen op aarde en in 't gras), eventueel regenkledij en verder je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding en gidsen:

Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48

(GSM nummer is enkel op de dag zelf bereikbaar)

Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32

Afspraak: om 14.00 u. aan parking van Mariënborgh, ongeveer waar de Doornstraat de Struisbeek kruist.

Terug aan de parking rond 16.30 u.

Meebrengen: stevig schoeisel (laarzen gewenst bij regenweer), verrekijker, schrijfgierief (voor de verslaggever).

Gids en leiding: Rudi Leemans - 0477/69 23 50

Zondag 10 april - 9.30 u.

Mariene excursie naar de Oosterschelde

Op ongeveer 90 km van Antwerpen ligt Sas-van-Goes aan de ingang van het oude kanaaltje naar Goes. Deze plek is heel erg bekend bij duikers als zijnde de mooiste van de Oosterschelde voor allerhande mariene flora en fauna. Wij blijven natuurlijk wel boven water! Vandaag kan je kennismaken met roodwieren, meer dan een meter grote bruinwieren, verschillende soorten sponzen en zakpijpen, strandvlooien, misschien wel een naaktslak of een fossiele keverslak of een zeeëgeltje. Kortom voor velen waarschijnlijk eerder een verbazingstocht à la daar heb ik nu nog nooit van gehoord! Samen volgen we het afgaande getij over dijkbrekers, strand en keien tot het allerlaagste waterpunt! Vermits gisteren de maan, de zon en ook nog enkele andere hemellichamen op één lijn stonden, 'trekken' die het laagwater extra laag (-164m NAP) maar ook het hoogwater extra hoog. Als we dan nog een hogedrukgebied zouden hebben kunnen we ons mogelijk wel aan een echt spectaculair laagwater (lees veel meer mariene flora en fauna) verwachten. Het is springtij-laagwater

om 12.25 u. wat het ietwat gekke vertrek uur verklaart. We rijden er in een uurtje naar toe en geven je de kans een snackje te eten want we picknicken pas terug na de excursie rond 13.30 u. op het strand buiten (behalve als het echt regent). Nadien kan je wel even binnen iets drinken als het koud zou zijn. De plaatselijke cafés laten immers het nuttigen van een picknick niet meer toe. Hoeft het nog een betoog dat dit een kindvriendelijke verrassende tocht wordt?

Afspraak: om 9.30 u. op de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer aangemoedigd).

Meenemen: laarzen (hoe hoger hoe beter) en reservekousen... indien je verrast zou zijn door een golfje, een glazen potje met deksel (om algen en diertjes in het water te bekijken). Picknick. Een muts, een winddichte jekker en handschoenen kunnen wonderen doen als het wat winderig zou zijn.

Gids en leiding: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30
hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag 16 april - 15.00 u.

Broedvogeltelling Blauwe reigers in het Schoonselhof

Vogelwerkgroep ARDEA telt al drie jaar het aantal broedparen van haar boegbeeld in het Schoonselhof.

Omdat de blauwe reigerkolonie in een moeilijk toegankelijk parkbos is gelegen wisten tot voor kort slechts enkele ingewijden van haar bestaan af.

In het verwilderd bos achter de kasteelvijver nestelen de reigers er vooral op de kruinen van grove dennen. Bewoonde reiger-nesten zijn in april te herkennen aan de aanwezigheid van de volwassen vogels op het nest of verse uitwerpselen, eierschalen en braakballen onder de nestbomen.

Deze bomen werden gemerkt met een cijfer en een stip per bewoond nest waardoor we de gegevens gerichter kunnen opvolgen. We hielden vorig jaar rekening met een mogelijke terugval omwille van boomkappingen voor de aanleg van een voetpad maar die vrees bleek gelukkig ongegrond. Er is ons trouwens toegezegd dat het toekomstige voetpad zal gesloten worden tijdens het broedseizoen. We telden in 2015 zeker 37 bezette nesten wat een toename was met 6 broedparen tegenover 2014. Hoe het dit jaar met de reigerkolonie vergaat kan je zelf vaststellen op deze teldag.

Vermits we het aantal deelnemers, wegens mogelijke verstoring, beperken is aanmelden nodig. Bij slecht weer wordt de telling verplaatst naar een latere datum.

Wie wil deelnemen geeft vooraf een seintje met opgave van telefoonnummer aan Luc Van Schoor, *luc.vanschoor@scarlet.be* of 0494/33 63 09.

Afspraak: om 15.00 u. aan de zijingang van het Schoonselhof, hoek Legerstraat/Koornbloemstraat te Wilrijk.

Meebrengen: een stevige lange broek (bramen) en wandelschoenen of laarzen zijn aangeraden.

Zondag 17 april - 13.30 u.

Lentewandeling in het Vrieselhof

Vandaag gaan we op ontdekkingsstocht naar het Provinciaal Groendomein Vrieselhof in Ranst.

In dit domein werden veel streekeigen bomen en struiken zoals Zomereik, els, spork, lijsterbes, es en wilgensoorten aangeplant ter bevordering van de diversiteit. De prachtige oude beuken en eiken die het gebied rijk is oefenen een grote aantrekkingskracht uit op verschillende spechtsoorten die hier graag broeden. Ook eekhoorns, Vossen, Bunzings, Steenmarters en reën voelen zich hier thuis.

Afspraak: vertrek om 13.30 u. aan de Bist te Wilrijk. Wie rechtstreeks komt wordt verwacht om 14.00 u. aan het terras van De Remise, Schildesteeweg 95, 2520 Ranst. Het einde van de wandeling is voorzien rond 17.00 u.

Mee te brengen: stevig schoeisel, eventueel regenkleedij en verder je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding/gidsen: Lucy de Nave - 03/237 99 52 - 0485/71 73 48
(GSM nummer enkel op de dag zelf bereikbaar)
Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32

Meer info in ons volgend nummer

Zondag 24 april - 10.00 u.

Erfgoeddag - Monumentenwandeling op Fort 7

Zondag 24 april

Marais d'Harchies

Meer info in ons volgend nummer

Zaterdag 30 april - 8.15 u.

Ardennenwandeling en voorjaarsflora in de Hermetonvallei

De tongen stonden niet stil nadat we de Hermetonvallei een eerste keer bezochten in 2014. Dit is uniek, nergens zulk een variatie aan voorjaarsflora gezien in de Ardennen. De Hermeton is de eerste Belgische bijrivier van de Maas vanaf Givet en is in totaal maar een 25 km lang. Bij het dorp Hermeton-sur-Meuse mondt hij uit in de Maas. Hij voert kalkrijk water aan wat garant staat voor een uitbundige voorjaarsflora, steile valleien en mooie landschappen. Velden vol Gele anemoon (foto) bijvoorbeeld; je zou zowaar denken dat het boterbloemen waren. We volgen een wandelpad langs de rivier, op en neergaand, de ene keer rotsig, de andere keer wat modderiger. Dit is de streek waar de Wilde zwijnen en Bevers zich best thuis voelen, maar ook de Waterspreeuw en de Zwarte ooievaar. De vallei is pas een 20 jaar geleden ontsloten voor wandelaars, waardoor het landschap voor velen onbekend zal zijn. We dalen wel de ganse dag. Toch is het wel een stevige wandeling (12 km) met wat op en neer... maar we nemen er rustig onze tijd voor.

Deze dag wordt vast een ware verrassing voor velen; daar mag je zeker van zijn. Op één plaats doorwaden we de rivier, of kan je alternatief even bergop rond. Waterpantoffels zijn hierbij handig, zeker als het wat meer geregend heeft en je je krachten wat wil sparen. Laat je absoluut niet afschrikken, iedereen die de afstand aankan zal één van de allermooiste Ardennenwandelingen meemaken vandaag. En voor de kostprijs moet je het niet laten € 20 voor een ganse dag supernatuur (€ 18 voor studenten, maximum € 60 voor families met kinderen).

Het is wel even rijden tot aan de Hermeton en we vertrekken op een andere plaats dan we aankomen. We besloten daarom om er een bustocht van te maken. We vertrekken om 8.15 u. aan de Bist te Wilrijk. De wandeling ter plaatse eindigt omstreeks 17.00 u. We lessen even de dorst in Hastière en rijden dan terug huiswaarts waar we vermoedelijk rond 19.45 u. aankomen. De wandeling gaat uitzonderlijk op zaterdag door om de typische zondagfiles vanuit de Ardennen te vermijden. We zorgen er in ieder geval voor dat mensen die 's morgens met het openbaar vervoer komen, 's avonds thuis worden afgezet.

Afspraak: De Bist te Wilrijk om 8.15 u. Opgepast: je moet de wagen wat verder parkeren aangezien er zaterdags niet "lang geparkeerd" mag worden op het plein.

Inschrijven: door storting op rekening n° BE02 9799 7675 4740 van Natuurpunt Zuidrand voor 20 april met vermelding van "Hermeton, namen deelnemers en telefoonnummer".

Je mag ook een bevestigingsmail sturen aan Guido Callaerts callaertsguido@telenet.be.

Meebrengen: goede wandelschoenen (laarzen indien het veel geregend zou hebben). Eventueel waterpantoffels. Picknick inclusief drank voor 's middags.

Leiding en gidsen: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30

hugo.waeterschoot@scarlet.be

Raoul Hendrickx

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 1 baanwinkel in onze afdeling te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr. 186). Als je de papieren draagtas aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dan stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds. Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke

korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarde is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

Wordt 2016 het jaar waarin we nieuwe natuurgebieden verwerven en gaan beheren ?

Algemene Ledenvergadering en Kaas- en Wijnavond

Zaterdag, 6 februari 2015, om 19.00 u.

zaal VISIT, Heistraat 34a te Wilrijk

2015 was me een jaarje zeg, met vele activiteiten en bijzondere uitdagingen, vooral rond de voorbereiding van de aankoop van nieuwe gebieden, en afspraken maken met gemeenten rond nieuwe beheertaken om meer open natuur te creëren en veilig te stellen. Vele onder jullie hebben dit jaar een aardig steentje bijgedragen aan de werking van de afdeling, vandaar dat we jullie met heel veel plezier willen uitnodigen voor onze jaarlijkse ledenavond (LAV). Deze avond is echter minstens even interessant voor de minder actieve of nieuwe leden om contacten te leggen met gelijkgezinden met een hart voor de natuur of gewoon om meer te weten te komen over de afdeling. Vanavond kom je immers meer te weten over wat we het afgelopen jaar allemaal hebben gerealiseerd en wat onze plannen en activiteiten zijn voor 2016.

2016 wordt een jaar waar we hopelijk een groot aankoopproject rond het Uilenbos (een bos van Europees natuurwaarde niveau) kunnen realiseren met de steun van de gemeente Hove en het Landschapspark Zuidrand. Maar ook nieuwe beheeruitdagingen liggen in concreto voor: het Frijthout te Hove, een aantal gebieden in Edegem waar vooral amfibieën en verbindingsknooppunten voor trage wegen vooropstaan, evenals een mogelijke aankoop te Edegem en Wilrijk in de vochtige beekvallei van de Edegemse- en de Struisbeek. Als dat geen uitdagingen zijn dan weet ik het ook niet meer. De meeste hiervan zijn pareltjes wat open ruimte betreft en vele hebben ook een hoge natuurwaarde. Vanavond lichten we meer dan een tipje van de sluier op, en onthullen we ook ons aankoopfonds voor deze natuuraankopen. En naar goede gewoonte laten we je jullie met volle teugen genieten van heerlijke beelden van onze afdelingsreservaten en activiteiten.

We verwachten jullie dus massaal voor onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering waarbij we ook even je aandacht vragen voor het formele gedeelte, alvorens de benen te strekken onder de tafel voor een gezellige kaas- en wijn avond.

Kom dus zeker af en voel en luister naar het kloppend hart van de vereniging, die onuitputtelijke energiebron van geïnteresseerde leden en vrijwilligers ! Zet dus zaterdag 6 februari onmiddellijk en met stip in je agenda.

Het programma voor de avond ziet er als volgt uit:

- een visueel overzichtje van de afdeling het afgelopen jaar en de **verwachtingen voor 2016** waarbij we tevens de begroting en het bestuur voorstellen
- Een overzicht van de nieuwe **projecten rond het Uilenbos en Frijthout te Hove, Edegemse amfibieëengebieden en Wilrijkse natuur**
- een korte voorstelling van het **activiteitenprogramma van 2016** en een uitgebreid **kaas- en wijndiner***
- het **jaarlijkse overzicht van grappige momenten** en prachtige natuurbeelden geschoten op de vele afdelingsactiviteiten (lachspieren hoeft je absoluut niet in bedwang te houden !)
- de **fijne losse babbel** waarbij je al de vragen die je maar zou hebben omtrent wensen en suggesties voor activiteiten naar voren kan brengen (en met wat Gageleer op het einde gaat dit gewoonlijk vlotter).

Dit alles kost slechts € 10/persoon (inclusief 2 glazen wijn of water) bij voorinschrijving voor 31 januari (graag een berichtje aan Guido Callaerts - 03/828 11 03 of callaertsguido@telenet.be), of € 12,5 ter plaatse zonder voorinschrijving, beide te betalen aan de kassa bij de ingang. Het wordt dus ongetwijfeld weer een fijne avond!

Opgepast: zoals de titel aangeeft gaat dit evenement door in zaal VISIT, Heistraat 34a naast de Bist. We starten stipt om 19.00 u. om niet te laat aan tafel te kunnen gaan!

**Er kan in de mate van het mogelijke rekening worden gehouden met dieetvoorschriften of veganistische levenswijze indien melding bij de inschrijving.*

Oproep voor binnenbrengen van elektronisch beeldmateriaal!

Iedere jaar tonen we fijne beelden van het afgelopen jaar. De presentatie op de algemene vergadering kan enkel een succes zijn dankzij jullie beelden van afdelingsactiviteiten. Vandaar onze (jaarlijkse) oproep voor elektronisch beeldmateriaal over onze activiteiten van 2015! Heb jij nog digitale foto's van afdelingsactiviteiten liggen of ken je gewoon een prettige anekdote omtrent het afgelopen werkjaar, bezorg het dan graag aan Hugo Waeterschoot, Groenstraat 59, 2540 Hove (hugo.waeterschoot@scarlet.be) liefst voor 25 januari op een USB stick of via een link naar een downloadwebsite. We zijn vooral op zoek naar foto's met sfeerbeelden en mensen en mooie natuurkiesjes van het afgelopen jaar; de kwaliteit doet er echt niet toe hoor! En als dank zorgen we voor een kleine attentie voor je contributie.

LYNX HD

8x30
10x30

DE NIEUWE KITE LYNX HD
DOOR NATUURPUNT VERKOZEN TOT
DE BESTE VERREKIJKER VAN HET JAAR!
UITZONDERLIJKE LEDENKORTING!

Sights of Nature

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature
Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

In Brugge vindt u de enige speciaalzaak van de Benelux voor verrekijkers, telescopen en microscopen. Sights Of Nature is reeds 30 jaar een begrip in binnen- en buitenland.

U ontdekt er het volledige gamma van topmerken zoals Swarovski Optik, Kite Optics, ...

In de winkel staat men garant voor deskundig advies en de beste service.

In het eigen atelier kan u terecht voor alle herstellingen van hedendaagse maar ook uw oude optische instrumenten.

Sights Of Nature is officieel partner van Natuurpunt en ook gekend als de Natuurpunt-Optiekshop. Leden genieten er niet enkel korting...

Via elke aankoop schenken zij ook een grote bijdrage aan de werking van Natuurpunt!

Nieuwe bestuurskandidaten

Op de LAV stellen we de kandidatuur voor van Stanny Marichal. Stanny zet zich al een tijd actief in voor het Fort en samen met Philippe voor de historische ploeg. Bovendien heeft hij een ruime achtergrondkennis op heel wat domeinen relevant voor de afdeling en goede educatieve kwaliteiten op historisch vlak en rond de natuur. Evident dus dat we als bestuur erg blij zijn met deze kandidatuur.

We zijn echter ook nog op zoek...

We zijn nog op zoek naar **een coördinator voor de communicatie**. Onze activiteiten worden feilloos aangekondigd op het Web (door Bob) en op Facebook door Eva en Niels. We missen echter nog iemand die bereid is om de Natuurpunt database voor onze activiteiten op punt te houden en af en toe de tijdschriften in te lichten van onze activiteiten. We zoeken dus iemand die gemiddeld een uurtje per week over heeft om deze administratieve maar daarom niet minder belangrijke taak op zich te nemen.

Tot slot zouden we graag onze nieuwe leden meer in de watten leggen door hen bijvoorbeeld 1x per jaar een speciale activiteit aan te bieden op het Fort en/of Groen Neerland. We zoeken dan ook iemand die zich hiervoor wil inzetten, noem het **een ledencoördinator**. Het is een kleine, begeisterende en fijne taak om die nieuwe leden welkom te heten en uit te nodigen. Je krijgt ook toegang tot de Natuurpunt ledendatabase en zouden het op prijs stellen als je tevens 4x per jaar deze kan downloaden voor de verzending van de rAntGroen. Geschatte werkbelasting: 4 x 1 u./ jaar + een dag of twee voor de nieuwe ledenactiviteit. Deze invulling kan natuurlijk groeien zoals jij het wil.

Het is weer winter en dat betekent maar één ding: Het Grote Vogelweekend komt eraan! Tijdens die massale tuinvogeltelling neem je samen met duizenden andere tellers deel aan een groots burgeronderzoek naar de toestand van onze tuinvogels.

De liefde van de vogel gaat door de maag

In de winter vinden vogels minder voedsel, terwijl ze dan juist extra veel energie nodig hebben om hun lichaamstemperatuur op peil te houden. Insecten verdwijnen onder de grond. Bessen zijn geplukt. Regen en sneeuw maken het moeilijk om zaden te vinden. Bovendien zijn de dagen korter en is er dus minder tijd om voedsel te zoeken.

Vuistregels van het vogelvoederen:

- Voeder gevarieerd: beperk deegwaren en voorzie ook granen, nootjes of zelfs appels.
- Vetbollen alleen in de winter en aan een flexibele tak, buiten bereik van ratten en muizen.
- Smeer half gesmolten vet tegen de schors van een boom en lok spechten en boomklevers.
- Leg de voederplaats in de buurt van één of meerdere vluchtwegen.
- Zorg dat de vogels snel dekking kunnen vinden in doornstruik, dichte struik of haag.
- Leg de voederplaats niet te dicht bij het raam aan en vermijd raamslactoffers.
- Breng voedsel gespreid aan voor vogels met een voedselterritorium, zoals merels.
- Denk ook aan natuurlijk voedsel: plant enkele bessenstruiken in je tuin.
- Na de winter volgt de broedtijd: heggen en nestkasten zijn logische broedplaatsen, maar ook een rommelig hoekje kan.

Meer tips over voederen, welke vogel welk voer lust en advies om je tuin vogelvriendelijk in te richten vind je op de website van Natuurpunt

Ontdek het ruime aanbod vogelvoer, voederhuisjes en nestkasten in de Natuurpunt Winkel.

Elke aankoop draagt bij tot meer natuur in Vlaanderen.

Kijk puit!

Amfibieën op trektocht!

sportvelden of villabouw krijgen de padden, salamanders en Bruine kikkers het jaar na jaar moeilijker om te overleven.

Wanneer in het voorjaar de padden, salamanders en kikkers dan ook nog allen tegelijk op zoek gaan naar een voortplantingspoel, net op die plaatsen waar in die periode ook massaal met auto's naar sportterreinen wordt gereden om kinderen naar sportactiviteiten te brengen of af te halen is dit voor de amfibieën, die hier dan de allerzwakste weggebruikers zijn een echte kamikaze om op tijd aan de voortplantingspoelen te geraken.

Daarom doen wij bij deze graag een oproep aan alle natuurminnende vrijwilligers om ons zo nu en dan, of op regelmatige tijdstippen, te komen helpen bij de paddenraapactie.

Amfibieënactie Edegem 2016

Amfibieën zijn afhankelijk van water om hun eieren te leggen. Dit onderscheidt hen meteen van de reptielen.

In onze afdeling leeft nog een behoorlijke populatie Gewone Pad, Bruine kikker, Kleine watersalamander en Alpenwatersalamander. In Hove hebben we ook Vinpootsalamander.

Verder naar de Rupelstreek woont de Rugstreeppad in de kleiputten.

De Hazelworm die in de Edegemse beekvallei leeft is een reptiel, hij is een potenteloze hagedis.

Hier in onze verstedelijkte omgeving, waar elk moerasje of poeltje moet wijken voor

Wij hebben al een groep vaste medewerkers die, weer of geen weer, dagelijks op pad gaan. Maar omdat de laatste jaren de weersomstandigheden zo wispelturig en onvoorspelbaar zijn zouden wij graag de kerngroep willen uitbreiden met mensen die zich 1 dag per week willen engageren om de avondrondes op zich te nemen. De periode loopt tegenwoordig steeds van half februari tot, afhankelijk van het weer, soms tot begin april.

Wie zich graag wil aansluiten bij onze enthousiaste kerngroep of graag af en toe eens mee komt helpen padden rapen, ook leuk voor kinderen, kan zich melden bij Kris Vos, telefonisch: 03/457 59 38 of per mail: KrisV@skynet.be.

Ook graag een mailtje voor wie de mail in verband met de paddentrek wil ontvangen. Zo worden jullie op de hoogte gebracht van de start van de paddentrek en van de piekdagen waarop er veel trek wordt verwacht.

In deze donkere dagen vol kerst- en nieuwjaarswensen en na een jaar waarin de vluchtelingen crisis en de terreuraanslagen ons doen bezinnen over hoe het verder moet met onze maatschappij is het nieuws over de lokale vogelwerkgroep natuurlijk niet zo van belang. De dagelijkse beelden in kranten en journaals over zoveel menselijk leed stemt somber en het gevoel bij dit alles machteloos te staan is frustrerend. Alleen de hoop dat er toch structurele oplossingen gevonden worden om mensen beter te laten samenleven blijft over. De klimaatconferentie in Parijs, en alle acties daar rond, maakte het bovendien nog maar eens duidelijk dat er ook het milieu waarin we leven hoogstddringend nood heeft aan radicale verbetering en zorg. En dat wij daar met zijn allen wél daadwerkelijk iets aan kunnen doén. Naast het dagelijks werken aan het beperken van onze persoonlijke ecologische voetafdruk is het ondersteunen van natuurbescherming een individuele opdracht die haalbaar is. Samen met zovele Natuurpunters zetten we ook met ARDEA dagelijks onze schouders onder allerlei activiteiten die natuurstudie en vogelbescherming voor een breed publiek heel concreet en toegankelijk maken. Excursies en cursussen leren ons die natuur te ontdekken, begrijpen en beleven. Tellingen en inventarisaties leveren gegevens op die kunnen ingezet worden voor onderzoek en beschermingsprojecten. En met kleine acties als het plaatsen van nestkasten trachten we lokaal iets bij te dragen tot het behoud van bedreigde maar waardevolle vogelsoorten.

Nu ARDEA quasi drie jaar bestaat en zijn draai begint te vinden, verleggen we de focus een beetje; aanvankelijk verkenden we het werkingsgebied en gingen we op zoek naar geïnteresseerden en medewerkers. De grote respons op onze activiteiten maakte duidelijk dat heel veel mensen in de zuidelijke rand van Antwerpen aan vogelstudie en -bescherming willen doen. Uiteraard blijft ARDEA ook in de toekomst een zeer gevarieerd aanbod van vogel-activiteiten aanbieden. Maar meer dan vroeger steken we de komende jaren ook de handen uit de mouwen om effectief wat te doén voor die vogels. (En ja: we gaan wat minder vergaderen en beperken ons tot één jaarlijkse ARDEA-meeting in oktober.)

Het regionaal **uilenonderzoek** dat we in 2015 voorzichtig opstartten, bleek zo heel wat vrijwilligers aan te spreken. Ook in 2016 gaan we er daarom mee verder. En wat meer is: uit de groep van 'onderzoekers' groeide een **uilen-werkgroepje** van zo'n 10-tal enthousiastelingen die de komende jaren de beperkte maar wel aanwezige uilen in de regio gaan ondersteunen met habitatverbetering.

In december werden de eerste Steenuilkasten al geplaatst in Hoboken en Wilrijk. Daarbij kregen we de deskundige ondersteuning van de Natuurpunt Steenuilwerkgroep. Steenuiltjes blijken echte 'paraplusoorten' te zijn: door op deze soort te focussen kunnen ook heel wat andere dieren en planten hun voordeel doen. Kom je binnenkort (27/02) ook mee **nestkasten timmeren** (voor uilen, torenvalken, zangvogels), die nadien op meerdere plaatsen in de regio worden opgehangen? Het wordt alvast uitkijken naar de lente om te zien wat dat oplevert.

En er staat nog meer moois op het ARDEA-menu. De afgelopen maanden werkten we met heel wat mensen aan de voorbereiding van het jaarprogramma 2016 dat bulkt van de interessante en niet te missen activiteiten. In de lente starten we met een nieuw concept: **SLOW-excursies** (naar Kruibeke en Kallo) bieden minder kilometers maar meer tijd om naar vogels te kijken. Voor het eerst **inventariseren** we de vogels van **Groen Neerland** (Wilrijk). We ondersteunen **reigers** en **Boerenzwaluwen**. We bezoeken **nieuwe natuurgebieden** in Doel én in Groningen. De **Waalse klassiekers** (Virelles en Marais d'Harchies) staan op het programma. En een superboeiende **cursus steltlopers** (vanaf augustus) maakt de zomer van 2016 al bij voorbaat onvergetelijk! Maar voor het lente is genieten we nog volop van de winter: de traditionele **Jenevertocht** (10/01) leidt het jaar op een hartverwarmende manier in met de mooiste wintervogels; op de **Belgische vogeldag** (23/01, Wilrijk) wordt een prachtig aanbod lezingen en voordrachten geserveerd; ganzen en eenden observeren in de **Zeeuwse polders** zonder van de dijk geblazen te worden kan prima vanuit een bus (31/01); voor slaaptrekkende ganzen en **kiekendieven nabij Saefthinge** e.o. zet je daarentegen best wel een berenmuts op (7/02). Om al dat fraais makkelijk digitaal te leren registreren op de databank moet je naar de **vormingsavond Waarnemingen.be** komen (4/03), zeker als je daags nadien mee de **Zeebrugse haven**, het achterland en de Uitkerkse polders intrekt.

Blijf je liever dichterbij de buurt? Ga dan zeker eens mee op de **INBO-watervogeltellingen** in één van de 6 regionale natuurgebieden, kom mee **waterpiepers tellen** in de Hobokense polder (24/01) of **spechten speuren** in het **Hovense Uilenbos** (28/03). Of meld je aan voor het Regionaal uilenonderzoek 2016 dat start op 12 februari op diverse plaatsen. En loop zeker eens langs op de **Trektelpost Hobokense Polder** die vanaf 19/03 weer actief is en altijd boeiende trekvogelobservaties oplevert. Iedereen, jong en oud en groot en klein is altijd van harte welkom op onze activiteiten. Meer informatie vind je in de activiteitenkalender elders in dit blad, of in het ARDEA-bulletin dat op onze activiteiten en via de website wordt verspreid. Maar raadpleeg zeker ook onze blog voor last-minute aankondigingen of mogelijke data-schommelingen (bv. door weersomstandigheden). Of stuur een mail met je vraag of melding, we antwoorden zo spoedig mogelijk. Jouw deelname of medewerking aan onze activiteiten of projecten wordt zeer gewaardeerd. Niet zomaar omdat je daarmee den hoop vergroot. Maar omdat het **de hoop** sterkt dat we samen iets kunnen doen. Doén!

Met de beste wensen voor 2016 van het hele ARDEA-team,
Voor ARDEA, Joris Van Reusel
www.ardea.hobokensepolder.be

ARDEA website en blog via: www.zuidrand.be / www.hobokensepolder.be
ARDEA e-mail: ardea@hobokensepolder.be

Open werkdag op Groen Neerland.

Op zondag 22 nov organiseerde onze afdeling een open werkdag (= ook de burens worden uitgenodigd) op Groen Neerland.

12 Medewerkers waren paraat. 1 Ha ruigte was vooraf met de maaibalk gekortwiekt, het opruimen van het maaisel was de klus die moest worden geklaard.

Eerst werd het maaisel opgestapeld, dan moesten de stapels worden weggevoerd. De eerste fase ging vlot, het was koud maar zonnig. In de namiddag begon het te regenen. De campagne werd stopgezet. Wordt vervolgd.

Met heel veel dank en respect voor de aanwezigen!

Fort 7 nieuws

In de herfst bereidt het reservaat zich voor op de winter, maar wat is er ondertussen gebeurd ?

Op gebied van fauna kan het volgende vermeld worden: op 31/8 vloog een Appelvink vanaf het fort richting wijk Koornbloem (med. L. Van Schoor). Dit is wel een ongewone gast ! Een Boomvalk maakte een paar rondjes over het domein op 9/10. Jaarlijks pleistert de Houtsnip hier en wordt slechts gezien na het opstoten. Deze maal gebeurde dat in de Tankweg op 5/11. Verder zijn er meldingen van Goudhaantje, Koperwieken en Sperwer. Ook Aalscholver, Buizerd, Blauwe reiger en zelfs IJsvogel krijgt men geregeld te zien.

Met de ongewoon zachte temperaturen waren begin november bijen nog volop aan het in- en uitvliegen uit hun kast. Vlinders en libellen waren ook nog actief ! De libellen vlogen zelfs nog in paringswiel rond ! De tijd dat de chrysenten op 1 november bevroren op het kerkhof ligt reeds lang achter ons. De klimaatopwarming is dan ook een brandend actueel thema voor de hele wereld !

IJverige paddenstoelenkenners noteerden volgende merkwaardige soorten op het Fort: Narcisridderzwam (*Tricholoma sulphureum*), Verkleurzwammetje (*Melanophyllum haematospermum*) en Kale aardappelbovist (*Scleroderma bovista*). Hiermede heeft U een klein idee over wat er zoal reilt en zeilt op Fort 7 gedurende de herfstperiode.

Tuur Wuyts

19de editie ANKONA-ontmoetingsdag:

zaterdag 13 februari 2016 (Antwerpen, Campus Groenenborger)

Halfweg het VN-decennium 'Biodiversiteit 2011-2020 ... nog 5 jaar te gaan ... of te lopen?'

De jaarlijkse ANKONA-ontmoetingsdag is het uitgelezen moment om collega-natuurlijfhouders te ontmoeten en nieuwtjes uit te wisselen. De Antwerpse KOepel voor Natuurstudie (www.provincieantwerpen.be, zoeken op 'ANKONA') organiseert ieder jaar deze studiedag én trefdag i.s.m. de Universiteit Antwerpen (UA), departement Biologie - ECOBE.

De 19de editie heeft plaats op zaterdag 13 februari 2016 op de UA-Campus Groenenborger (Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen) en start om 9.30 u.

Deze editie heeft als thema 'Halfweg het VN-decennium *'Biodiversiteit 2011-2020 ... nog 5 jaar te gaan ... of te lopen?'*

Het programma ziet er al vast gevarieerd en veel belovend uit ...Dus voor ieder wat wils! (voor het volledige programma – zie onderaan)

Klassiek is er zowel in de voormiddag als in namiddag een praktische workshop. Voor beide workshops is het aantal deelnemers beperkt tot 20. Hou je meer van lezingen en wil je je programma in de voormiddag zelf samenstellen? Dat kan, door te 'zappen' van de ene parallelle sessie naar de andere.

Tijdens de middag wordt een kortfilm vertoond over de dagvlinders in de provincie Antwerpen en komt een wetenschappelijke illustrator (kunstenaar) een lezing geven over zijn werk.

Kort na de middagpauze is er de klassieke 'korte berichten'-rubriek waarbij iedere organisatie of vrijwilliger een item kort kan komen toelichten dat verband houdt met natuurstudie.

In de namiddag gaat alles in plenum door en gaan we dieper in op het thema van de dag want straks is het 2020 ...

Het volledig programma kan je (vanaf december) raadplegen op de ANKONA-website (www.ankona.be; rubriek 'ontmoetingsdagen').

Gedurende de dag kan je info- en boekenstands van diverse (natuur-)verenigingen bezoeken.

Deelname is gratis, maar vooraf inschrijven is verplicht en kan t.e.m. 5 februari 2016

Inschrijven doe je bij voorkeur digitaal via de ANKONA-website.

Meer info:

ANKONA-secretariaat (Provincie Antwerpen):

Desguinlei 100, 2018 Antwerpen

Koen Cuypers, tel. 03 240 59 88

e-mail: ankona@provincieantwerpen.be;

websites: www.ankona.be

<http://nl-nl.facebook.com/ankona.provant>

PROGRAMMA: 19de editie van ANKONA-ontmoetingsdag

zaterdag 13 februari 2016, Antwerpen (Campus Groenenborger)

Antwerpse Koepel voor Natuurstudie i.s.m. UA-Departement Biologie

Thema: Halfweg het VN-decennium 'Biodiversiteit 2011-2020 ... nog 5 jaar te gaan ... of te lopen?

Voormiddag:

Vanaf 9u15 ontvangst (koffie/thee)

9.30 u. - 9u40: **Verwelkoming** (Rik Röttger, gedeputeerde Leefmilieu, provincie Antwerpen)

9.50 u. - 12.00 u.: **Praktische workshop A:** 'Eenvoudige microscopie voor natuurliefhebbers' (Frank Van Campen en Jef Schoors, Koninklijk Antwerps Genootschap voor Micrografie (KAGM))

9.50 u. - 12.00 u.: **Parallele SESSIE 1: thema 'Door het bos de bomen (nog) zien'**

09.50 u.: De essenziekte (*Hymenoscyphus fraxineus*) in de provincie Antwerpen (Lieve Deceuninck, Antwerpse Mycologische Kring)

10.25u.: De nieuwe webtool ECOPLAN (toegepast op de Antwerpse of Kempense bossen) (Jan Staes, UA – ECOBE)

11.00 u.: Effect van bosvorming op de ziekte van Lyme (survey in de Antwerpse Kempen) (Sanne Ruyts, UGent)

11.30 u.: Veteraanbomen in de provincie Antwerpen (Tom Joye, INVERDE)

9.50 u. - 12.00 u.: **Parallele SESSIE 2: thema 'Natuur in en langs de waterlopen'**

09.50 u.: Realisaties LIFE-Visbeek: 'van Adders tot Zaaïen' (Fredrik Naedts, Natuurpunt Beheer)

10.25 u.: Voorspellen van bever-damlocaties (in de provincie Antwerpen) en de gemiddelde effecten' (Kristijn Swinnen, UA / Natuurpunt Studie)

11.00 u.: Resultaten van '1000-soorten'-teldag (2015) in het Merkske (B/NL) (Bart Hoeymans, ANB en Theo Bakker, Staatsbosbeheer Nederland)

11.30 u.: Onderzoek vispassages op kleine waterlopen (Viersels gebroekt, Loeijens Neetje en de Daelemansloop) (Alain De Vocht, UHasselt)

9.50 u. - 12.00 u.: **Parallele SESSIE 3: thema 'Plannen en instrumenten voor uitvoering'**

09.50 u.: Het ontwerp-groenplan van stad Antwerpen: 'Struisbeekvallei' (Wilrijk) (Karina Rooman, stad Antwerpen)

10.25 u.: Van Herentals naar Broechem en terug op zoek naar een partner. Het liefdesleven van vleermuizen in kaart gebracht (Sven Verkem N8/Vleermuizenwerkgroep Natuurpunt)

11.00 u.: Wegwijs met webtool 'GEOPUNT.be' ikv natuurbeheer en -beleid (Tom Van Herck, Informatie Vlaanderen)

Middagprogramma:

Vanaf 12.00 u.: broodjesmaaltijd en mogelijkheid tot het bezoeken van info- en boekenstands

13.00 u.-13.10 u.: korte natuurfilm 'Dagvlinders in de provincie Antwerpen' (Emiel Boeckx, Vlinderwerkgroep 'Taxandria' – Natuurpunt)

13.10 u.-13.40 u.: lezing 'Biodiversiteit in wetenschappelijke illustraties – een andere kijk' (kunstenaar&illustrator, Joris De Raedt)

Namiddag

13.45 u. - 15.10 u.: **Praktische workshop B:** 'Determineren van solitaire bijen' (*Aculea*, Bijenwerkgroep van Natuurpunt)

Of lezingen in plenum

13.45 u.: **Korte berichtenrubriek** (aankondigingen i.v.m. natuurstudie)

14.35 u.: Heide- en venherstel in het Turnhouts vennengebied: Een landschapsecologische benadering (Mario De Block, ANB i.s.m. VLM)

15.10 u.: **Pauze**

15.30 u.: Toestand en trend van enkele habitatsoorten en provinciaal prioritaire soorten (Wouter Vanreusel, Natuurpunt Studie)

16.00 u.: Straks is het 2020: kansen en beperkingen voor biodiversiteit in tijden van verandering (Hans Van Dyck, UCL)

16.30 u.: **Receptie**

De boomstam

Eva Suls

voor onze jonge lezers

Een boom heeft 2 goed herkenbare delen: de kruin en de stam. De kruin of de kroon bestaat uit takken en bladeren, raakt net de hemel aan en bezorgt ons schaduw. Soms is ze heel klein, soms heel groot.

De stam bestaat uit hout en schors, het is net alsof hij zich in de grond boort. Daar houdt hij zich met zijn wortels vast.

De stam kunnen wij betasten: aan de schors herken je de vaak de soort, sommige bomen, zoals de beuken in het Zoniënwoud hebben een stam zonder takken tot op 20-25 m hoogte. Andere hebben takken tot aan de grond zodat de stam niet goed zichtbaar is. Waarom?

Als de boom alleen staat, schijnt het licht over heel zijn lengte en doet het de takken en bladeren leven: de bladeren blijven groen; de takken worden langer en dikker.

Wanneer de boom daarentegen omringd is door andere bomen, dan hindert zijn eigen schaduw en die van de andere het licht. Als takken onvoldoende licht krijgen sterven ze af. Deze meestal dunne takken drogen dan uit, verrotten en vallen. Gedurende geruime tijd ziet men de sporen van de afgevallen tak op de stam, dat noemt men een knoest. Stilaan zal de schors over de knoesten groeien, het hout wordt weer mooi gaaf en recht. Dat noemt men een natuurlijk snoeiing omdat het helemaal vanzelf gebeurt.

In vele gevallen helpt de mens om het werk van de natuur te versnellen. Hier spreekt men van kunstmatige snoeiing. Voor de kwaliteit van het hout doet men er goed aan de takken weg te kappen als ze dood zijn, de boom heeft dan zelf zijn wonde al geheeld.

Men neemt echter vaak takken weg die nog leven, zeker in parken, lanen, tuinen en boomgaarden. De wonde die blootgesteld wordt aan lucht, zon en regen loopt het risico besmet te worden door zwammen, op die manier zou de stam binnenin kunnen rotten zodat het hout waardeloos wordt en de boom valt. Men moet ook altijd trachten kleine takken weg te snoeien, zodat de boom maar kleine wonden heeft. In elk geval is het wenselijk om een middeltje aan te brengen dat het bederf tegen gaat. Na een tijdje komt er een kussentje op het litteken, mettertijd verdwijnt het litteken en wordt alles met hout bedekt.

In ons vorig nummer beloofden we een nauwkeurigere beschrijving van een boomhoogte meting.

Zoek 2 twijgjes van precies dezelfde lengte, ongeveer 25 cm lang. Je houdt het uiteinde van het ene twijgje min of meer horizontaal dicht bij je oog en het andere twijgje staat loodrecht op het andere uiteinde, als een rechte hoek. (Je kan ook een rechthoekige driehoek uit karton maken).

Dan stap je achteruit tot de top van het rechtopstaande twijgje samenvalt met de top van de boom. Let op dat je je boommeter evenwijdig met de grond houdt!

Als je het punt bereikt hebt waar het bovenste punt van je meter samen valt met de top van de boom, is de hoogte van de boom (C) gelijk aan de afstand tussen jou en de boom (A), plus je eigen lengte (B)

Dus: ***Afstand tot de boom (A) + je eigen lengte (B) = hoogte van de boom (C)***

Hansenpoel - eerste maaibeurt

19/09/2015 - 20 dlmm

Verslag & foto's: Kris Vos

Er is vandaag zaterdag, van 9.30 u. tot 12.00 u. met man en macht gewerkt aan de Hansenpoel en ik denk dat we mogen trots zijn op het werk dat op een paar uur in vliegende vaart gedaan is door vrijwilligers van de beheersploeg fort7 en de paddenploeg Edegem.

We waren met 20 noeste werkers tussen 21 en 87 jaar oud! Toen onze vrijwilligers toekwamen was de eerste reactie: 'waar ligt die poel hier ergens?' of nog: 'amai, dat ziet er hier veel erger uit dan op de foto'.

Na een half uurtje besloot Hugo nog een bosmaaier en hooirijven te gaan halen en zodoende hebben we het hele perceel gedaan gekregen.

Een bijzondere bijdrage was onze wandelende flyer Fred die de buren op vreedzame manier op de hoogte heeft gebracht van de lawaaierige activiteiten van de natuurpunters.

Dus waar rugproblemen verhinderen om met hark of riek op te komen voor de natuur hebben we nog altijd mensen die rad van tong zijn om onze zaak te verdedigen. Hier moeten we volgende keer toch op voorhand over communiceren vinden wij. De educatieve bijdrage van Hugo over het waarom we dat riet te lijf moesten gaan en waarom dat zo uitbundig heeft kunnen groeien op een paar jaar tijd werd door iedereen zeker gewaardeerd. Ook het belang van de amfibieënpoel in onze verstedelijkte gemeente werd toegelicht.

Er liggen nu enkele kubieke meters riet op de parkeerplaats ter hoogte van de poel zodat Nico's ploeg gemakkelijk met kraan de afvoer kan doen.

Hierbij nog eens een dikke merci voor de logistieke steun van de gemeente. Met auto's afvoeren naar 't ecopark zou niet te doen geweest zijn. Bovendien krijgen de eventuele diertjes die in het maaisel zouden zitten nu nog ruim de tijd om terug naar het water te gaan.

Toen ik daarnet nog een paar foto's ging nemen sprongen er meer dan 10 kikker-tjes in 't water, die waren zeker al aan het zonnen op de oever nu het riet wat teruggedrongen is. We hebben ook een jong padje gevonden, verschillende veldmuisjes en ook een libellenlarve. Er zitten natuurlijk ook veel slakken en de kauwen en duiven hebben het maaiveld ook al gevonden. Veel bloeiende planten waren er niet meer, enkele heelblaadjes, chicorei, kattenstaart en hagenwinde heb ik gezien.

Bij het opruimen van de waterpartij heeft

Johan Wateraardbei vrij gemaakt en de biezen staan er ook nog want daar lagen dit voorjaar de paddensnoeren rond.

We hebben met opzet 2 stukjes riet laten staan als schuilplaatsen en /of als plekje waar eventueel Rietzanger kan komen...

Toen de bosmaaiers stil gevallen waren kwamen er 'buren' en kids kijken naar het resultaat. De kinderen blij dat ze nu terug naar de kikkers konden komen kijken.

Volgende beheerday samen met de buren? Net voor de bui was al het materiaal in de auto's ingeladen en de soep hebben we dan nog gauw tussen de druppels door gedronken, maar ze heeft gesmaakt!

Met dank aan de noeste werkers !

Wandeling Lier - Anderstad

20/9/2015 - 8 dlmm

Gids/verslag: Tuur Wuyts

Leiding: Wim Vandeweyer

Niettegenstaande het mooie weer kwamen er toch weinig Natuurpunters opdagen.

Zat de Geitenstoet die in de namiddag zou

doorgaan en waardoor de vertrekplaats diende verschoven te worden er voor iets tussen? Wie zal het zeggen? Eens ter plaatse wandelden we langs het Netekanaal richting Duffel. Er is hier een vrij uitgestrekt rietveld waar allerlei zangvogels zich schuil houden. Aan de grote vijver was de Krakeend prominent aanwezig. Op de staketsels pleisterden Aalscholvers en Kokmeeuwen maar ook één enkele Kleine mantelmeeuw. Eén Boerenzwaluw vloog rusteloos over de vijver heen en weer. Ter hoogte van het jachthaventje stonden enkele vogelaars de doortrekkers en pleisteraars op te wachten. Gerald Driessens meldde ons dat er o.a. een Geoorde fuut zat. Na de vijver volgden we de boorden van de Nete met links van ons het Strykersbroek. Het is hier landschappelijk zeer aangenaam om te wandelen. Van tijd tot tijd waaide de specifieke geur van de bloeiende Reuzenbalsemien ons in de neus. In de nazomer is deze plant zowat aspectbepalend langs de Nete. Verder weg is er een bekende uitgestrekte groeiplaats

van het Groot warkruid op voornamelijk Brandnetel. De fraaie, minuscule roze bloempjes werden aandachtig bekeken met de loep. Daar waar de Nete en het Netekanaal samenkomen is er een sluizencomplex. Hier keerden we terug richting Lier. Aan een ingesloten plas, bovenop een struik ontdekte Emmy zowaar de IJsvogel. Deze schuwe, exotisch aandoende vogel werd slecht luttele seconden "gespot". Zonder nog speciale waarnemingen wandelden we terug langsheen de Nete naar de parking aan de vroegere melkfabriek waar nu een riant bouwproject afgewerkt wordt. De tijden veranderen . . . maar een wandeling langs Lier – Anderstad blijft altijd de moeite !

De Doode Bemde

27/ 9/2015 - 17 dlnm

Gids: Lucy De Nave

Leiding: Tuur Wuyts

Tekst Eva Suls

De zon scheen heerlijk toen we in de late voormiddag vertrokken richting de Doode Bemde in Neerijse. De Doode Bemde is met zijn 9 kilometer wandelpaden het best toegankelijke natuurgebied van Vlaams-Brabant. 'Dode beemden' betekent zoveel als onbruikbare graslanden. Het natuurreservaat bestaat uit een mozaïek van kleine akkers, populieraanplantingen en broekbosjes, wei- en hooilanden, ruigten en rietvelden, vijvers en grachten. Bij aankomst konden we onze maaltijd nuttigen in een plaatselijk café. Op de drankjes moesten we even wachten, maar het zonnige terras en het aangenaam gezelschap maakte alles goed.

Tijdens de wandeling hebben we spijtig genoeg geen Boomvalken gezien, normaal gezien zijn die in het gebied zeker aanwezig. We hebben echter wel een Grote zilverreiger, Goudhaantje, Knobbelzwaan en Dodaars gezien. Vanuit de kijkhut hadden sommige deelnemers ook een IJsvogel waargenomen. Lucy kon ons, zoals steeds, weer opnieuw erg boeien met haar uitleg over paddenstoelen.

Moesdistel, Krulzwam, Moerasspirea en Kaasjeskruid werden waargenomen.

We sloten de dag af met een heerlijk drankje in de plaatselijke brouwerij.

Bedankt Lucy, Tuur voor deze prachtige dag!

Fiets-wandel excursie in de Boshoeck van Hove

11/10/2015 - 31 dlnm

Gids/begeleiding/verslag:

Hugo Waeterschoot

Gerda De Gheselle

Een zonovergoten zondagnamiddag maar wel de eerste koude dag en een ietwat verrassende noordoostenwind. Opgelucht dus dat er heel wat fietsers opdaagden: 31 in totaal waaronder vele Hovenaren, voor een verkenning in de week van het bos naar het "onbekende bos" in de Boshoeck. Via de historische Gasthuishoeve (een test voor de degelijkheid van de fietsen!) naar het fietspad langsheen de spoorweg Lint-Lier. 3 bosgebiedjes bezochten we Luitersheide, Kapel van Magnilon en den Turk...allen kleine onbekende bosjes gelegen op de iets hogere delen van de Boshoeck, op het grondgebied van Lint en Boechout. Ieder van hen bestaat zowel uit een eiken-beukenbos op de drogere delen en essen-els-canada bos op de nattere delen. Mooie afwisseling en gevarieerd! Tot slot een mooie afsluiter: het Uilenbos, een kleine 20 ha bos in de meest zuidoostelijke punt van Hove. Via de zuidelijke kant fietsten we het bos binnen. Opmerkelijk welke impressionante indruk deze statige eiken en beuken op iedereen maakten... het was even stil. En ook de natuur liet zich meteen even zien: een vrouwtje Ree en een Havik lieten zich even bewonderen.

Alle deelnemers begrepen na deze tocht vast en zeker waarom deze streek de Boshoeck wordt genoemd en zijn vast en zeker overtuigd van de grote natuur en landschappelijke waarde van het gebied waarvoor Hove, het Landschapspark Zuidrand en Natuurpunt zich ten volle inzetten om deze waarden niet verloren te laten gaan.

Wandeling in het arboretum van Tervuren

18/10/2015 - 17 dlnm

Gids: Fons Waeterschoot

Leiding/verslag: Hugo Waeterschoot

Een wandeling in een eeuwenoud arboretum met gigantische bomen, is in de herfst bijna met zekerheid een indrukwekkende aangelegenheid. Dat was vandaag niet anders, al liet het zonnetje zich maar af en toe zien. We liepen voornamelijk in het deel van het park waar Noord Amerikaanse reuzen allemaal de groene degens kruisten om zo hoog mogelijk boven de Brusselse heuvels uit te tornen, Douglas sparren, Blauwe sparren, Sequoia's en vele anderen. De loofbomen zorgden voor een feestelijk kleurenparadijs met het wandelpad soms bedekt met een rood-geel kleurenpalet aan esdoornbladeren. Je durfde er bijna niet op wandelen. Maar de bodem was vandaag ook een waar paddenstoelenparadijs met Vliegenschwammen, Witte kluiszwammen, Oranje bekerzwammen en vooral een hele mooie grote sponszwam die zijn naam niet gestolen had want hij was minstens even groot als een vele kilo's-zware pompoen. Een echte herfstwandeling dus ! Met dank aan Fons Waeterschoot voor de fijne wandeling.

Den Battelaar

01/11/2015 - 22 dlnm

Gids: Marc Verhelst

Leiding: Lucy de Nave

Verslag: Marc Verhelst

Het is al enkele weken erg droog en vandaag genieten wij van een wel-doende zonovergoten windstille dag. Gedragen door een paar goed geprofileerde vibramzolen komt een heterogene groep natuurliefhebbers in beweging. Wat voor de enen wandelen is, wordt voor anderen al flink doorstappen langs de Leuvense "biervaart". Een eerste halte brengt soelaas en van zodra wij het Thiebroekbos betreden schakelen wij naar een lagere versnelling. Het wordt een tocht over een met Ant-

werps “schipmest” gedempt broek, waar gelijkjarige esdoorn, es, en...maar weinig licht doorlaten. Ondoordringbare ruigten waarin inheemse besdragende stuiken op een geordende manier een struggle for life voeren. En dan... gedaan met scherven allerlei onder de voeten, wij duiken ±4m lager het natte leem- en kleigebied in: “Den Battelaar”. Een glibberig knuppelpad aan de rand van een troosteloze kaalgemaaide open plek nodigt uit. Van het visitekaartje bij uitstek, waar dotterbloem, grote lisdodde, bosbies, gele lis, waterweegbree, pitrus... naar het beste plekje dingen blijven alleen stoppels over. (Het maaibeheer). Geflankeerd door de uitgedroogde resten van kruidachtigen, typisch voor natte vruchtbare ondergronden, komen wij aan de oude Zennedijk. Een sluis met schotbalken getuigt van hoe het vroeger was. Het mooie uitzicht op de met rietkragen doorspekte vloeibeemden openbaart zich. In de verte een mozaïek van grassen en schijngrassen. Dichterbij een overgang van vochtig naar droog, wat een rijke bloei van kruidachtigen laat vermoeden. Vreemd die koeien in dit gebied? Op weg naar de huidige Zenne doorkruisen we enkele privé domeinen met enerzijds wat maïs in dwergvorm, een koolzaadachtig gewas en een diepe plas, anderzijds het versleten ANB canadabos met een kruidenrijke zoom. Hierin steelt “Le Cabaret des Oiseaux” de show. Via de hoge Zennedijk met zicht op Heffen krijgen wij “Den Battelaar” in vogelperspectief te zien. Prachtig! Na een laatste duik in de diepte komen wij tot aan de oude vandaag geruimde Zenne met zijn wilgen begroeide aarden dijken. Met wat verbeelding kunnen wij ons voorstellen hoe het zonder die vegetatie was en hoe pleiten zich hier voortbewogen. Het met knotwilgen geflankeerde pad aan de dijkkant en het min of meer open landschap bezaaid met bosjes Gelderse roos in volle bessenglorie, vlier, Zwarte els, Es, Hazelaar.... en

de alomtegenwoordige Reuzenbalsamen wijzen de weg. Een laatste halte bij het bijenhotel. Even voorlezen uit een kruidenboek en een proevertje van de couleur locale siroop is welgekomen. Het wordt ook tijd om aan het verdere verloop van de tocht te denken. Wij houden ons aan de vooropgestelde tijd en blazen de aftocht. Op enkele minuten na bereiken wij ons vertrekpunt en klopt het plaatje. Op deze wandeling hebben wij menigmaal halt gehouden. Wat geschiedenis, het gebied, het beheer, bijzondere plantenkenmerken en zoveel meer kwam er aan bod. Kenners en niet kenners kwamen er aan hun trekken. Iets uitzoeken, iets oplossen of geconfronteerd worden met een strikvraag stemden tot nadenken. Vooral bij de voorbereiding, maar ook tijdens de wandeling zelf heb ik nieuwe, mooie dingen ontdekt. Als gids heb ik genoten en ben ik dankbaar dat ik die kans kreeg. Bij deze wil ik eenieder nogmaals bedanken voor de meer dan bijzondere interesse.

Tot een volgende keer hoop ik.

**Geschiedenis van de Forten
21/11/2015
Spreker: Philippe Vanhove
Verslag: Tuur Wuyts**

Een beetje een ongebruikelijk onderwerp voor Natuurland maar vermits ons grootste reservaat een fort is, was de keuze van het onderwerp toch niet verrassend. Philippe en zijn zoon Vincent brachten dan ook een reeks die was opgesplitst in 2 delen.

Deel 1 ging over het fenomeen dat de mens zich sedert de oertijd en door alle eeuwen heen steeds heeft verdedigd tegen mogelijke aanvallers door allerlei bouwwerken

en wapens.

Deel 2 handelde over de Brialmontforten en natuurlijk ook over fort 7.

Deze voordracht was een primeur die onze afdeling te beurt viel en Philippe had duidelijk veel tijd en energie gestoken in deze reeks. Het geheel werd op een ludieke manier gebracht en men had soms de indruk naar een “one man show” te kijken. De aanwezigen hebben het zich niet beklagd en iedereen was het er unaniem over eens dat ze een boeiende en aangename avond hadden beleefd.

Philippe, hopelijk kunt ge deze reeks ook eens presenteren aan andere groepen in Wilrijk of elders, NP Zuidrand kunt ge gerust als referentie opgeven !

Van harte bedankt voor deze avond.

Paddenstoelen cursus: enkele beelden

Foto's: p. 27 boven: Purpersnede mycena & onder: Winterhoutzwam
p. 28 boven: Eekhoorn © Rudy Vansevenant & onder: Zwavelkop spec.

Lidmaatschap Natuurpunt: 27 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (BE17 2300 0442 3321 BIC:GEBABEBB) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxielaan 11 - 2800 Mechelen (e-mail: Vera.Baetens@natuurpunt.be) met de volgende gegevens: lidnummer, naam, oud en nieuw adres en lid "afdeling Zuidrand Antwerpen."

Abonnement op rAntGroen: voor leden van andere afdelingen door storting van 8 euro op onze rekening met vermelding van uw naam en adres.

© Rudy Vansevenant

kalender * inschrijven noodzakelijk

3 januari: nieuwjaarswandeling & boekenverkoop

10 januari: jenevertocht

16-17 januari: INBO waterwildtellingen

17 januari: monumentenwandeling Fort 7

23 januari: Belgische vogeldag

23 januari: winteravond - eigen leden

*31 januari: Zeeland

*6 februari: LAV

7 februari: Vogelgebieden L.O. tot Saeftinghe

*13 februari: Ankona

14 februari: natuurwandeling Fort 7

20 februari: mossen in Fort 5

20 februari: historische wandeling op Fort 7

25 februari: minicursus varens

*27 februari: workshop bijenhotel/nestkasten

4 maart: avond rond Waarnemingen.be

5 maart: vogels kijken aan de kust

13 maart: Middelheim natuur + kunst

12-13 maart: INBO waterwildtellingen

19 maart: start vogeltrektellingen

20 maart: historische wandeling op Fort 7

20 maart: verrassingswandeling

28 maart: voojaarsflora in het Uilenbos

3 april: natuurwandeling op Fort 7

10 april: Mariene excursie

10 april: Struisbeekvallei

*16 april: Reigertelling

17 april: Vrieselhof

24 april: Marais d'Harchies

24 april: erfgoeddag-historische wandeling Fort 7

*30 april: vallei van de Hermeton

*Teksten voor het volgend nummer van rAntGroen
ontvangen we graag ten laatste op 15 februari.*

